

Vuosikertomus

2018

Helsinki

Helsinki

Helsinki

Perustettu vuonna 1550
Pääkaupunki vuodesta 1812
Asukkaita (2018) 649 800
Kokonaispinta-ala 719 km²
Maapinta-ala 217 km²
Rantaviiva 123 km

Helsinki – Helsingfors perustettiin vuonna 1550 Ruotsin kuninkaan Kustaa Vaasan käskystä Vantaanjoen suulle. Kuningatar Kristiinan aikana 1640-luvulla kaupunki siirrettiin nykyiselle paikalleen. Pääkaupungiksi Helsingin nimitti Venäjän keisari Aleksanteri I vuonna 1812. Suomi oli kolme vuotta aiemmin liitetty osaksi Venäjän Keisarikuntaa.

Itsenäisen Suomen pääkaupunkina Helsinki on ollut vuodesta 1917. Se on noin puolentoista miljoonan asukkaan ja yli 700 000 työpaikkaa käsittävän seudun talousalueen keskus.

Sisällys

Pormestarin katsaus	4
Kansliapäällikön katsaus	8
Kaupunginkanslia	11
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	15
Kaupunkiympäristön toimiala.....	19
Kulttuurin- ja vapaa-ajan toimiala.....	23
Sosiaali- ja terveystoimiala	27
Helsingin kaupungin organisaatio	31
Kaupungin päätöksenteko.....	32
Kaupunginvaltuusto	35
Kaupunginhallitus	36
Lautakunnat ja johtokunnat.....	39
Tietoa Helsingistä	40
Tilinpäätös 2018: Kaupungin talous on vahvalla pohjalla.....	43
Henkilöstö	46
Vuoden 2018 tilinpäätöksen tunnusluvut.....	47
Helsingin kaupungin tuloslaskelma.....	48
Helsingin kaupungin rahoituslaskelma	49
Helsingin kaupungin tase	50
Konsernin toiminta ja talous	52
Helsingin kaupunkikonserni	53
Konsernituloslaskelma	54
Konsernirahoituslaskelma	55
Konsernitase.....	56

Pormestarin katsaus

Helsinki on voimakkaasti kasvava kaupunki, jonka mahdollisuudet ja haasteet nivoutuvat kasvun ympärille. Vaikka Helsingin väkiluku kasvoi vuonna 2018 hieman aiempia vuosia hitaammin, hätyytteli kaupungin väkiluku vuoden lopussa jo 650 000 asukkaan rajaa.

Kuvaavaa on, että Suomen 311 kunnasta alle puolessa asukasluku on suurempi kuin Helsingin asukasluvun vuotuinen kasvu keskimäärin. Tämä vertailu kuvastaa omalta osaltaan Helsingin kohtaamien haasteiden poikkeuksellisuutta.

Helsingin tärkein tehtävä on varmistaa, että kaupungin kasvu tapahtuu kestävästi. Tämä edellyttää investointeja niin julkisiin palveluihin, infraan, asumiseen kuin liikenne-
ratkaisuihin. Vuonna 2018 Helsinki investoi 625 miljoonaa euroa kasvavan kaupungin tarpeisiin. Vuonna 2018 Helsingissä aloitettiin lähes 7943 asunnon rakentaminen,

mikä on 2000-luvun ennätys. Vuodenvaihteessa rakenteilla oli 10 032 asuntoa, mikä on merkittävästi suurempi määrä kuin aikaisempina vuosina. Uusia päiväkotipaikkoja rakennettiin yli tuhat.

Maailman toimivin kaupunki on päivä päivältä parempi.

Kasvavassa kaupungissa on paljon mahdollisuuksia. Ne näkyvät muun muassa kaupungin kansainvälistymisenä, uusina yrityksinä ja vaikkapa kaupungin ravintolakulttuurin kehittymisenä yhdeksi Euroopan seuratuimmista. Kaupunkitila on muuttunut myös elävämmäksi ja

kaupunkilaiset ovat saaneet uusia elämyksiä Amos Rexin ja keskustakirjasto Oodin avautumisen myötä. Molemmat rakennukset ovat tuoneet Helsingille runsaasti kansainvälistä huomiota ja Helsinki on päässyt niiden myötä edistämään meille tärkeitä sivistyksen ja demokratian arvoja.

Kaupunkistrategian toteuttaminen on edennyt kuluvana vuonna niin strategian kärkihankkeina kuin erilaisina ponnostuksina toimintakulttuurin kehittämiseen. Liikkumisohjelma ja merellinen strategia ovat saaneet tuulta alleen ja päästövähennysohjelman toteutus on alkanut. Nuorten syrjäytymistä torjutaan uudelleen systeemisen tason toimenpitein Mukana-ohjelman myötä. Toimintakulttuuria kehittävästä hankkeista aloitettiin iso yhteistyökokonaisuus Aalto-yliopiston kanssa kaupungin katutöiden sujuvoittamiseksi, jolla silläkin tavoitellaan pysyvää muutosta kaupungin tekemisen ja ajattelun tapoihin. Joka päivä hieman ketterämmin, modernimmin ja palveluhenkischemmin.

Joka päivä hieman ketterämmin, modernimmin ja palveluhenkischemmin.

Kaupunki on kuluneen vuoden aikana solminut myös lisää uusia merkityksellisiä kumppanuuksia. Helsinki ja New Yorkin kaupunki käynnistivät tiiviin yhteistyön, jonka osana

Helsinki sitoutui ensimmäisenä kaupunkina Euroopassa YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden vapaaehtoiseen, paikalliseen raportointiin New Yorkin mallin mukaisesti. Raportointi mahdollistaa Helsingille oppimisen paikkoja muilta, mutta myös hyvien käytäntöjemme jakamista muille kaupungeille ympäri maailmaa.

Maailman toimivin kaupunki on päivä päivältä parempi. Sitä tehdään yhdessä.

Jan Vapaavuori
pormestari

Kansliapäällikön katsaus

Helsingin kaupunkiorganisaatio on kahden viime vuoden aikana käynyt läpi historiallisen suuren muutoksen. Vuosi 2018 oli ensimmäinen, joka elettiin kokonaan uuden johtamismallin aikaa. Muutos koski sekä poliittista johtamista, jossa otettiin käyttöön pormestarihallinnallinen malli, että kaupungin toimintaorganisaatiota, jossa aiemmin hajanaiset virastot koottiin neljäksi toimialaksi ja keskushallinnoksi.

Runsas vuosi on lyhyt aika tehdä lopullisia johtopäätöksiä näin suuresta muutoksesta, mutta alustavia arvioita voidaan hyvin tehdä. Jatkossa uudistuksesta ja sen käytännön tuloksista valmistuu myös tieteellisellä pohjalla tehtyä arviointia.

Hyvällä syyllä voi todeta, että uudistukset on onnistuttu toteuttamaan yllättävänkin sujuvasti ja ilman suurta kitkaa tai takertelua. Siitä kuuluu kiitos koko kaupunkiorganisaatiolle ja sen yli 37000 työntekijälle.

Kaupungin poliittinen johtaminen on vahvistunut ja selkiytynyt ja se näkyy myös ulospäin. Tämä oli yksi pormestarihallinnallisten päätöksien tavoitteista. Yksi esimerkki tästä on rooli, joka kaupungilla ja sen johdolla oli keskustelussa valtakunnallisesta maakunta- ja sosiaali- ja terveystoimen uudistuksesta. Kaupungin vahvan kriittiset näkemykset olivat vaikuttamassa siihen, että hallituksen esittämä maakunta-sote-malli ei lopulta toteutunut ja nyt päästään tekemään parempaa.

Kaupunkiorganisaatiolle ja hallinnolle vuosi on ollut sopeutumista uuteen ja käytäntöjen viilaamista niistä kohdista, joissa on ollut korjattavaa. Uudet kaupunkiyhteiset foorumit ovat tärkeässä roolissa, näin esimerkiksi talousasioiden valmistelussa. Valmistelu- ja päätöksentekoprosesseja on hiottu kaupunginkanslian ohjauksessa. Henkilöstöasioiden

hyvä hoitaminen on ollut yksi onnistumisen edellytys. Uuden järjestelmän trimmaamisessa huippukuntoon on edelleen runsaasti työtä mutta se tapahtuu tukevalla pohjalla.

Vuosi sen jälkeen, kun koko kaupungin johtamisjärjestelmä oli pantu uusiksi, muutettiin kesällä 2018 kaupunginkanslian organisaatiota. Tämäkin edellytti huolellista valmistelua ja toteuttamista, ja sopeutuminen on vaatinut työtä. Keskeisin muutos kaupunginkansliassa oli uuden viestintäosaston perustaminen.

Kaupungin poliittinen johtaminen on vahvistunut.

Viestintäosaston perustaminen kuvastaa sitä suurta merkitystä, joka ajantasaisella, aktiivisella ja vuorovaikutteisella viestinnällä on nykyajassa. Viestinnän, markkinoinnin ja kaupungin brändin hallinnan lisäksi uudelle osastolle kuuluu kaupungin osallisuuden kehittäminen ja neuvonta sekä sovittelu-toiminta.

Kaikkien uudistusten keskellä on hyvä muistaa, minkä takia me tätä kaikkea teemme: haluamme tuottaa kaupunkilaisille, yrityksille ja muille yhteisöille parempia palveluita entistä tehokkaammin ja joustavammin. Se on kaiken lähtökohta.

Sami Sarvilinna
kansliapäällikkö

Kansliapäällikkö Sami Sarvilinna

- kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanoelin
- kaupungin kehittäminen
- sisäinen tarkastus

Keskushallintoon kuuluvat

Kaupunginkanslia

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta

- Palvelukeskusliikelaitos
(Palvelukeskus Helsinki)

Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta

- Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)

Työterveysliikelaitoksen johtokunta

- Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta

- Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)

Avainlukuja

Toimintatulot	24 milj. euroa
Toimintamenot	240 milj. euroa (5 %)
Toimintamenot/ asukas	370 euroa

Henkilöstömäärä*	4 154
(koko kaupunki	37 656)
Koko henkilöstöstä	11 %

*Lukuihin sisältyvät myös Palvelukeskus Helsingin, rakentamispalveluliikelaitoksen (Stara), taloushallintopalveluliikelaitoksen (Talpa), tarkastusviraston ja Työterveys Helsingin henkilökunta.

Kaupunginkanslia

Kaupunginkanslia on kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen suunnittelu-, valmistelu- ja toimeenpanoelin. Kanslia vastaa kaupungin kehittämisestä ja huolehtii kaupungin keskushallinnosta. Se toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa.

Helsingin johtamisjärjestelmä uudistui perinpohjaisesti kesällä 2017, kun käyttöön otettiin pormestarimalli ja samaan aikaan kaupungin yli 30 virastoa koottiin neljään toimialaan ja keskushallintoon. Uudistuksen tavoitteena oli entistä sujuvammat palvelut kaupunkilaisille. Kokemukset uudesta johtamisjärjestelmästä sen ensimmäisenä kokonaisena toimintavuotena ovat olleet myönteisiä.

Myös keskushallinnon toiminta muuttui. Valmistelu- ja päätöksentekoprosesseja on muokattu uusiksi kaupunginkanslian ohjauksessa, ja kaupungin talousasioiden valmisteluun on luotu yhteiset foorumit.

Kesällä 2017 hyväksyttyä kaupunkistrategiaa ”Maailman toimivin kaupunki” päästiin toteuttamaan. Kaupunginhallitus päätti maaliskuussa strategian kaupunkitasoisista mittareista ja strategian toteutumista on seurattu raporteissa.

Kaupunginvaltuusto kokoontui 22 kertaa ja teki 421 päätöstä. Kaupunginhallitus ja sen jaostot kokoontuivat 76 kertaa ja tekivät yhteensä yli tuhat päätöstä. Kaupunginkanslian hallintomenettelyssä ja päätösvalmistelussa vakiinnutettiin uuden johtamisjärjestelmän yhteistyö- ja ohjausrakenteita.

Helsinki on yritysmuonteinen

Helsinki haluaa olla Euroopan yritysmuonteisin kaupunki. Tavoitetta edistää monipuoli-

nen yhteistyö yritysmaailman, korkeakoulujen ja muiden toimijoiden kanssa. Alkuvaiheen ja kasvuvaiheen yrityksiä tukevan NewCo Helsingin yritysneuvontaa hyödynsi lähes 1200 yritystä, ja kumppaniensa kanssa NewCo järjesti noin 200 yrittäjyystapahtumaa.

Entiseen Marian sairaalaan rakennettu Maria 01 startup -keskus on ollut suuri menestys. Siellä toimii noin 130 kasvuyritystä. Loppuvuodesta aloitettiin suunnittelu Marian laajentamiseksi kasvuyrityskampukseksi.

Entiseen Marian sairaalaan rakennettu Maria 01 startup -keskus on ollut suuri menestys.

Kanslian vastuulla ovat kaupungin työllisyyspalvelut. Painopisteryhmiä olivat alle 30-vuotiaat nuoret, pitkäaikaistyöttömät sekä maahanmuuttajat. Nuorten työllistymistä edistettiin yhdessä työvoimatoimiston kanssa nuorten urapalveluissa ja Helsingin Ohjaamossa, jossa oli lähes 13 000 asiakaskäyntiä.

Lisää vaikutusmahdollisuuksia

Kaupungin uuden osallisuusmallin mukaisesti asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia on lisätty muun muassa osallistuvan budjetoinnin avulla. Kaupunki palkkasi seitsemän kaupunginosissa toimivaa stadiluotsia, jotka tekevät kaupungista kansalaisille helpommin lähestyttävän.

Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia on lisätty muun muassa osallistuvan budjetoinnin avulla.

Myös nuorten ääntä on kuultu. Nuorten tekemät aloitteet vietiin valtuuston tiedoksi ja huhtikuun valtuuston kokouksessa nuorisoneuvoston edustajilla oli ensimmäisen kerran läsnäolo- ja puheoikeus nuorten aloitteita käsiteltäessä. Aloitteissa puututtiin muun muassa harrastusmahdollisuuksiin, joukkoliikenteeseen ja maahanmuuttajanuorten asemaan.

Kaupungin uuden, vuonna 2017 hyväksytyyn visuaalisen ilmeen käyttöönottoa on jatkettu. Uusi ilme – vaakunamuoto ja sen sisällä teksti Helsinki – näkyy yhä useammissa paikoissa. Se sovellettiin myös kaupungin verkkosivujen ja asukaslehden ja henkilöstölehden ulkoasuun.

Kaupungintalon ala-aulalle kehitettiin uusi toimintakonsepti. Aulan tapahtumatorilla kaupunkilaiset, heidän yhteisönsä, kaupungin päättäjät ja työntekijät käyvät keskustelua ja järjestävät tapahtumia.

Anonyymi rekrytointi mahdolliseksi

Henkilöstön työtyytyväisyyttä mittaavan Kunta10-tukimuksen mukaan työskentely Helsingin kaupungin palveluksessa koetaan aikaisempaa mielekkäämmäksi. Myös esimiestyön koettiin parantuneen.

Toisaalta henkilöstön työpaine ja stressi ovat tutkimuksen mukaan lisääntyneet. Työntekijät ovat yleisesti ottaen kuitenkin tyytyväisiä työn haasteellisuuteen. Tulokset otetaan huomioon työn suunnittelussa, ja jos jokin yksikkö saa kyselyssä heikon tuloksen, sen kanssa käynnistetään kehittämistoimet.

Kaupungin HR-tietojärjestelmähankkeessa edettiin kilpailutukseen ja hankintaan. Uusi järjestelmä tukee myös anonyymia rekrytointia, jolloin työpaikkaa hakevan sukupuolen, iän tai etnisen taustan vaikutusta hakuprosessissa rajataan.

Kanslian organisaatio muuttui

Kaupunginkanslian organisaatioon tehtiin kesäkuussa muutoksia. Aikaisemmasta tietotekniikka- ja viestintäosastosta siirrettiin tietohallinto ja kanslian tietotekniikka yksiköksi talous- ja suunnitteluosastoon. Uutena muodostettuun viestintäosastoon kuuluvat viestintä sekä osallisuus ja neuvonta, ja lisäksi siihen yhdistettiin kaupunkimarkkinointi sekä kaupungin vieraanvaraisuuden toiminnot. Rikos- ja riita-asioiden sovittelu, joka aikaisemmin oli sosiaali- ja terveystoimessa, siirrettiin osallisuus- ja neuvontayksikköön jo vuoden alussa.

Viestintäosaston perustaminen kokosi viestinnän, markkinoinnin ja kaupungin brändin hallinnan yhteen paikkaan. Viestinnän merkitys strategisesti tärkeänä toimintona on kaupungissa tunnustettu ja uudistus mahdollistaa sen johdonmukaisen kehittämisen.

Toinen kanslian suuri muutos oli oikeuspalvelujen siirto yksiköksi hallinto-osastoon. Lisäksi elinkeino-osastolle perustettiin kaksi uutta yksikköä: yrityspalvelut ja kansainvälisten asioiden yksikkö.

Kesäkuussa voimaan tulleen uudistuksen jälkeen kaupunginkansliassa on viisi osastoa: elinkeino-osasto, hallinto-osasto, henkilöstö-osasto, talous- ja suunnitteluosasto sekä viestintäosasto. Lisäksi kansliaan kuuluu suoraan kansliapäällikön alaisena kaupungin sisäinen tarkastus.

Apulaispormestari Pia Pakarinen, Kok.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan puheenjohtaja

Toimialajohtaja Liisa Pohjolainen

- Varhaiskasvatus ja esiopetus
- Perusopetus
- Lukio- ja ammatillinen koulutus, johon kuuluu suomenkielinen työväenopisto
- Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus, johon kuuluu ruotsinkielinen työväenopisto Arbis

Avainlukuja

Toimintatulot	66 milj. euroa
Toimintamenot	1139 milj. euroa (26 %)
Toimintamenot/asukas	1757 euroa
Henkilöstömäärä	13 383
koko henkilöstöstä	36 %

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala vastaa Helsingin kaupungin varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukiokoulutuksesta, suomenkielisestä ammatillisesta koulutuksesta sekä vapaasta sivistystyöstä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa kasvaa ja oppii päivittäin yli 90 000 helsinkiläistä lasta, nuorta ja aikuista. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen oppilasmäärä lisääntyy vuosittain noin kahdella tuhannella.

Toimialan digitalisaatio-ohjelman tavoitteena on pysyvä pedagogisen toimintakulttuurin muutos ja tietoyhteiskunnassa tarvittava hyvä oppiminen kaikille. Toimialan yksiköissä toteutettiin vuoden aikana digitaalisuuden itsearviointi, jonka pohjalta päätettiin kehittämistoimista. Tavoite on, että digitaalinen teknologia liittyy luontevasti oppimisprosessiin ja rikastuttaa oppimista.

Tavoite on, että digitaalinen teknologia liittyy luontevasti oppimisprosessiin.

Perinteisestä luokkahuonemallista opetuksessa on siirrytty avoimiin, joustaviin ja yhteisöllisyyttä tukeviin tiloihin ja kalusteratkaisuihin. Keskeistä on oppimisen laajeneminen myös luokkahuoneen ulkopuolelle monimuotoisiin oppimisympäristöihin, jotka ovat laajentuneet koko kaupunkiin. Ilmiöoppimista, jossa maailman ilmiöitä tarkastel-

laan oppiaineiden rajat ylittäen, toteutettiin kaikissa kouluissa.

Kertomusvuoden aikana Helsingin seudun liikenne päätti, että koululaiset voivat koulupäivän aikana käyttää maksutta julkista liikennettä. Se teki liikkumisesta tasa-arvoisempaa ja tarjoaa entistä paremman mahdollisuuden oppia luokkahuoneen ulkopuolella esimerkiksi luonto- ja kulttuurikohteissa.

Mukana syrjäytymistä vastaan

Hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy ovat kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ydintä. Kaikille tarjottavat laadukkaat kasvatus- ja koulutuspalvelut lisäävät jo sellaisenaan tasa-arvoa ja vähentävät syrjäytymistä.

Elokuusta lähtien varhaiskasvatus muuttui maksuttomaksi viiden vuoden iästä lähtien, millä tavoitellaan varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamista. Suomen ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa jatkettiin myönteisen erityiskohtelun menettelyä, millä osaltaan vähennetään segregaatiota. Kaikille perusopetuksen päättäneille pystyttiin tarjoamaan jatkokoulutuspaikka, eli koulutustakuu toteutui.

Helsingin kaupunkistrategian kärkiin kuuluu Mukana-ohjelma, jonka toteutuksessa vetovastuu on kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla. Ohjelman tavoitteena on pitää kaikki lapset ja nuoret mukana, ehkäistä ennakolta nuorten syrjäytymistä ja syrjäytymisen periytymistä sukupolvelta toiselle sekä alueellista eriytymistä.

IHMINEN MITEN KEHO TOIMII

Aivoissa, sydämessä ja vatsassa on kehoon kasaantuneita sähköimpulsseja. Olet sitten työssä, koulussa ja... **miten** kaikki nämä signaalit lähtevät kättäsi ja hengittäessäsi keuhkosi kautta.

Haluatko tietää, miten tämä kaikki toimii?

Tämä kirja selittää kehoosi toimintaa ja miten se toimii. Löydät myös kuvia ja videoita, jotka auttavat ymmärtämään kehoasi.

Selvitä mieltäsi: sinut ohjaa on taito!

IHMINEN MITEN KEHO TOIMII

OHJELMA LAUSETTU
2017
TURKUN YLIOPISTO

Syksyllä valmistunut Mukana-hankkeen projektisuunnitelma sisältää neljä kokonaisuutta ja yhteensä 32 toimenpidettä. Mukana on kunnianhimoinen tavoite kiusaamisen lopettamiseksi sekä konkreettisia tekoja nuorten harrastusten lisäämiseksi.

Ekaluokkalaisille vierasta kieltä

Helsingin peruskouluissa otettiin syysluku-kauden alussa käyttöön uusi kieliohjelma, jonka myötä kaikki oppilaat aloittavat ensimmäisen vieraan kielen tai toisen kotimaisen kielen opiskelun ensimmäiseltä luokalta lähtien aikaisemman kolmannen luokan asemesta. Opetusta annetaan kaksi tuntia viikossa. Noin 80 prosenttia ekaluokkalaisista opiskeli englantia mutta mahdollista on valita myös espanja, kiina, saksa, ranska, ruotsi, venäjä tai viro.

Vieraskielisten oppilaiden osuus Helsingin peruskouluissa jatkoi kasvuaan ja oli 19,7 prosenttia. Perusopetusta täydentävää oman äidinkielen opetusta annettiin 44 kielessä. Osallistujia oli vuoden aikana keskimäärin noin 4 400 ja ryhmiä noin 330. Eniten oppilaita oli somalin ja venäjän kielissä, molemmissa noin 1200. Vieraskielisten opiskelijoiden osuus kaupungin lukioissa oli 12,4 prosenttia. Kaksikielinen suomi-saame-opetus aloitettiin syksyllä 2018 Pasilan peruskoulussa.

Kouluissa on pantu toimeen kaupungin liikkumisohjelmaa. Liikkuminen parantaa keskittymiskykyä ja koulurauhaa ja lisää viihtyvyyttä.

Ammatillinen koulutus uudistui

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa toteutettiin vuoden alussa ammatillinen reformi, joka uudisti ammatillisen koulutuksen vastaamaan entistä paremmin opiskelijoiden ja työelämän tarpeita. Uudistus koski sekä opetusta että opetukseen hakeutumista, jossa otettiin käyttöön jatkuva haku.

Helsingin kasvatus ja koulutus kiinnostavat myös kansainvälisesti.

Myös työväenopiston vuotta leimasivat monet uudistukset, yhtenä niistä jatkuva haku. Työväenopisto houkutteli asiakkaaksi erityisesti nuoria miehiä. Kursseja ja luentoja markkinoitiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa.

Helsingin kasvatus ja koulutus kiinnostavat myös kansainvälisesti sekä opetusalan ammattilaisia että mediaa. Kertomusvuoden aikana päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa vieraili noin 75 ulkomaista ryhmää, vierailijoita oli yli 1400. He tutustuivat muun muassa opettajakoulutukseen, digitaalisiin ratkaisuihin, PISA-tuloksiin ja oppilaiden hyvinvointiin.

Toimiala lisää ympäristötietoutta päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten toiminnassa ja painottaa ekologisia valintoja mahdollisuuksien mukaan.

Toimialalla tehdyssä riskikartoituksessa suurimmaksi ongelmaksi todettiin toimitilat, joiden paikoitellen heikosta kunnosta ja huonosta sisäilmasta koituu haittoja sekä asiakkaille että henkilökunnalle. Toinen haaste on henkilöstön osin heikko saatavuus. Se koskee erityisesti varhaiskasvatusta.

Apulaispormestari Anni Sinnemäki, Vihr.

Kaupunkiympäristölautakunnan puheenjohtaja

Toimialajohtaja Mikko Aho

- Maankäyttö ja kaupunkirakenne
- Rakennukset ja yleiset alueet
- Palvelut ja luvat

Toimialaan kuuluvat

Pelastuslautakunta

- Pelastuslaitos

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen johtokunta

- Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos (HKL)

Avainlukuja

Toimintatulot ..... 1019 milj. euroa

Toimintamenot ..... 737 milj. euroa (17 %)

Toimintamenot/asukas ..... 1138 euroa

Henkilöstömäärä * 3 526

Koko henkilöstöstä ..... 9 %

* Lukuihin sisältyvät myös Pelastuslaitoksen ja Helsingin kaupungin liikennelaitoksen (HKL) henkilökunta.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristöön liittyvistä palveluista.

Toimialan keskeinen tavoite on toteuttaa kaupunkistrategian visiota Helsingistä maailman toimivimpana kaupunkina. Työtä halutaan tehdä ja palveluja järjestää entistä tehokkaammin ja asukaslähtöisemmin.

Helsingin uusi yleiskaava sai lainvoiman joulukuussa 2018, ja kaavoituksen suunnittelu jatkuu sen pohjalla.

Korkein hallinto-oikeus kumosi yleiskaavasta joitakin osia, tärkeimpinä niistä Länsiväylän, Turunväylän, Hämeenlinnaväylän ja Lahdenväylän kaupunkibulevardit sekä joitakin alueita muun muassa Viikintien ympäristössä ja Vartiosaassa. Yleiskaava hyväksyttiin suurimmalta osin ja sen pohjalla kaupunkia voidaan rakentaa 2030-luvulle asti. Tuusulanväylän ja Vihdintien kaupunkibulevardien suunnitteluperiaatteet hyväksyttiin kaupunkiympäristölautakunnassa.

Kaavoitusta ennätysmäärä

Asemakaavoituksessa saavutettiin erinomainen tulos. Asuntoja varten kaavoitettiin yhteensä 760 000 kerrosneliometriä, mikä vastaa yli 7500 asuntoa ja on enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Kaavoista melkein puolet on täydennysrakentamista. Asuntotuotannolle luovutettiin rakennusoikeutta 313 000 kerrosneliötä, joka on myös ennätysmäärä.

Kaavoituksen painopisteenä ovat alueet, joilla on mahdollista tiivistää kaupunkirakennetta raideliikenteeseen tukeutuen.

Kertomusvuonna kaavoitettiin muun muassa Raide-Jokerin varrelle sijoittuvaa kaupunkia. Muita asuntotuotannon kannalta tärkeitä kaavoja valmistui Herttoniemen yritysalueen eteläosaan, Pasilan Postipuistoon ja Jätkäsaaren Melkinlaituriin.

Malmin keskustan visiotyö aloitettiin ja Malmin lentoaseman aluetta varten laadittiin ensimmäiset asuntorakentamisen suunnitteluperiaatteet. Östersundomin kolmen kunnan yhteinen yleiskaava hyväksyttiin Helsingissä, Vantaalla ja Sipoossa.

Yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaamiseksi laaditaan toimitilakaavoja kaupunkirakenteen kannalta hyville paikoille. Toimitilaa kaavoitettiin yhteensä yli 275 000 kerrosneliötä.

Kaupungin oma asuntotuotanto käynnisti yli 1500 asunnon rakentamisen.

Asuntotuotanto vilkasta

Asuntotuotanto jatkui Helsingissä vilkkaana. Kaupungissa alkoi vuoden aikana 7943 asunnon rakentaminen, valmistuneita asuntoja oli 4 843 ja rakennuslupia myönnettiin 7 109 asunnon rakentamiseksi. Vuodenvaihteessa rakenteilla oli yli 10 000 asuntoa, mikä on ennätysmäärä.

Asuntorakentamisen painopistealueet olivat Kalasatama, Länsisatama, Kruunuvuorenranta, Herttoniemi, Pasila ja Kunin-

kaantammi. Valmistuneista asunnoista 22 prosenttia oli valtion tukemia korkotukiasuntoja, 28 prosenttia välimuodon tuotantoa ja puolet sääntelemätöntä tuotantoa.

Kaupungin asunnonvälityksessä käytettiin asukasvalintojen tukena segregaatiomittaria. Tarkoituksena on asuinalueiden sosiaalisen tasapainon ylläpitäminen ja ongelma-kohtien syntyminen estäminen.

Kaupungin oma asuntotuotanto aloitti yli 1500 asunnon rakentamisen.

Palvelutilojen rakentamisessa kaupunki panosti etenkin korjausrakentamiseen. Suurimpia valmistuneita hankkeita olivat Stadin ammattiopiston Prinsessantien-toimipaikan ja Munkkivuoren ala-asteen perusparannukset. Suurin valmistunut uudisrakennushanke oli keskustakirjasto Oodi.

Helsinki hiilineutraaliksi

Kaupunkiympäristön toimiala valmisteli yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden kanssa Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimintopideohjelman, jonka kaupunginhallitus hyväksyi marraskuussa. Tavoitteen mukaan Helsinki vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2035 mennessä 80 prosenttia ja kompensoi jäljellejäävän 20 prosenttia toteuttamalla päästövähennyksiä muualla.

Helsingin kokonaispäästöt ovat vähentyneet neljänneksellä vuodesta 1990, mutta vauhtia on parannettava. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää panostusta rakennusten energiatehokkuuteen, vähäpäästöiseen liikkumiseen ja päästöttömään energiantuotantoon. Osa toimista on kaupungin omalla vastuulla mutta osa edellyttää asukkaiden ja yritysten toimia ja kunnianhimoista valtiolista ilmastopolitiikkaa.

Joukkoliikenteen osuus kasvoi

Joukkoliikenteen sekä jalankulku- ja pyöräilymatkojen osuus Helsingin liikenteessä kasvoi 79,5 prosenttiin. Se ylittää reilusti viiden edellisen vuoden keskiarvon 76,9 prosenttia.

Helsinki vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2035 mennessä 80 prosenttia.

Liikenneturvallisuuden parantamiseksi päätettiin nopeusrajoitusten ja liikenteen kameravalvonnan periaatteista. Jalankulkijoiden turvallisuutta edistettiin muun muassa tehostamalla jalkakäytävien lumenpoistoa.

Pyöräilijämäärä oli laskentapisteissä noin 11 prosenttia suurempi kuin kolmen edellisen vuoden keskiarvo. Keltaisten kaupunkipyörrien suosio kasvoi entisestään ja verkosto laajeni myös Espoon puolelle. Kaupungin esteettömyyden koordinointi on kaupunkiympäristön toimialan vetovastuulla. Työtä ohjaa esteettömyystyöryhmä, jossa ovat mukana kaikki toimialat.

Asukkaat budjetoimaan

Helsingin kaupunki pyrkii kehittämään kaupunkilaisten mahdollisuuksia vaikuttaa lähialueidensa palveluihin ja päätöksentekoon. Osallistuvan budjetoinnin kierroksella kaupunkilaiset tekivät yhteensä 1200 ehdotusta, joista 700 kuuluu kaupunkiympäristön toimialalle. Ehdotusten käsittely jatkuu vuonna 2019.

Asiakaspalvelussa kehitettiin sähköistä asiointia. Lupapiste.fi-palvelun käyttöä laajennettiin ja toimialan asiakaspalvelussa ja asunnonvälityksen asiakaspalvelussa otettiin käyttöön chat-palvelu.

Yksi esimerkki uusista palveluista on osassa kaupunkia kokeiltu mobiilisovellus, jossa autoilijoita muistutettiin ajoneuvojen siirtämisestä lumen aurauksen ja puhdistustöiden tieltä. Kokeilu oli menestys ja se laajennettiin koko kaupunkiin.

Apulaispormestari Nasima Razmyar, SDP

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan puheenjohtaja

Toimialajohtaja Tommi Laitio

- Kulttuuri
- Liikunta ja urheilu
- Nuorisotoimi
- Kirjastopalvelut

Avainlukuja

Toimintatulot ..... 30 milj. euroa
Toimintamenot ..... 238 milj. euroa (5 %)
Toimintamenot/asukas ..... 368 euroa

Henkilöstömäärä 1864
Koko henkilöstöstä ..... 5 %

Kulttuurin- ja vapaa-ajan toimiala

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ylläpitää ja parantaa helsinkiläisten mahdollisuuksia henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, sivistymiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen ja tukee Helsingin elinvoimaisuutta. Toimiala tarjoaa kaupungin asukkaille ja vierailijoille läpi vuoden taidetta, tapahtumia, kursseja ja harrastusmahdollisuuksia, tiloja toimintaan, paikkoja ja palveluita liikkumiseen sekä tukea kansalaistoiminnalle.

Toimialan palvelukattaus oli runsas ja tarjosi elämyksiä ympäri kaupungin. Tarjolla oli kulttuuria sinfoniakonserteista sirkukseen, liikuntaa ja urheilua eri muodoissa ja tuhansia kohtaamisia nuorten kanssa.

Keskustakirjasto Oodin valmistuminen ja avautuminen yleisölle joulukuussa oli suuri tapaus. Suomen satavuotisen itsenäisyyden kunniaksi rakennettu kirjasto ylitti kaikki kävijäodotukset ensimmäisistä päivistään lähtien, ja jo joulukuun aikana siellä kirjattiin 300 000 vierailua ja 70 000 lainaa. Oodin ansiosta Suomen kirjastot nousivat vuoden aikana näkyvästi esiin kotimaisessa ja myös kansainvälisessä mediassa. Keskustakirjaston medianäkyvyyden laskennallinen arvo vuonna 2018 oli yli kymmenen miljoonaa euroa.

Kaupungin molemmilla museoilla, kaupunginmuseolla ja taidemuseo HAMilla oli hyvä vuosi. Kaupunginmuseo sai kunniainmaininnan Euroopan vuoden museo -kilpailussa, jossa sitä kiitettiin yhteistyöstä kaupunkilaisien kanssa ja helposta lähestyttävyydestä. Kaupunginmuseon Aleksanterinkadulla toimivassa pääkohteessa kävi vuoden aikana yli 360 000 vierailijaa, joka teki siitä Suomen suosituimman museon.

Oodin valmistuminen ja avautuminen yleisölle joulukuussa oli suuri tapaus.

Helsingin taidemuseo HAM oli Ateneumin, Kiasman ja Amos Rexin jälkeen Suomen neljänneksi kiinnostavin taidemuseo. Se järjesti 17 näyttelyä, joista eniten huomiota herättäneisiin kuului brittiläisen taitelijaparin Gilbert & Georgen näyttely The Major Exhibition. Vuoden aikana Tennispalatsissa kävi yli 170 000 vierailijaa. Lisäksi HAMin kokoelmista sijoitettiin 275 taideteosta 20 paikkaan eri puolille kaupunkia.

Kulttuurikeskukset suosittuja

Kaupunginorkesterin kevätkausi huipentui toukokuussa konserttikiertueella Pariisissa ja Salzburgissa. Musiikkitalossa kaupunginorkesteri järjesti 46 sinfoniakonserttia, kolme viihdekonserttia ja 23 lastenkonserttia. Esiintymisiä seurasi lähes 130 000 kuulijaa. Sinfoniakonserttien täyttöaste oli hyvin korkea, 92,3 prosenttia.

Yleiset kulttuuripalvelut tuotti vuoden aikana taidekasvatusta, järjesti noin 2 000 esitystä ja noin sata näyttelyä. Avustuksia jaettiin noin 17 miljoonaa yhteensä 559 toimijalle.

Toimialalla valmistui selvitys ja palvelumuotoiluhanke, joiden pohjalta rakennetaan neljän alueellisen kulttuurikeskuksen

toimintakonsepti. Kulttuurin moninaisuutta edistävä Kulttuurikeskus Caisa muutti Kallioon Elannon kortteliin entisen leipätehtaan modernisoituihin ja monikäyttöisiin tiloihin. Savoy-teatterille vuosi oli taloudellisesti kaikkien aikojen ennätys ja Espan lavalla järjestettiin suosittuja yleisökonseritteja kesällä.

Liikkumisesta helppo valinta

Kaupungin strategian yksi kärkihanke on liikkumisohjelma, jonka tavoitteena on saada kaupunkilaiset liikkumaan enemmän ja istumaan vähemmän. Kaupunginhallituksen hyväksymän ohjelman mukaan liikkumisen tulee olla helppo, sujuva ja houkutteleva arjen valinta. Liikuntaan aktivointi otettiin entistä vahvemmin yhdeksi toiminnan painopisteeksi.

Helsingin liikuntapalvelut kirjasi vuoden aikana lähes kymmenen miljoonaa käyntikertaa. Toiminta oli laajaa ja monipuolista. Töölön Kisahallissa ja Liikuntamylyn monitoimihalleissa kävi yhteensä yli miljoona liikkujaa ja ohjatun liikunnan tapahtumissa oli yli 650 000 käyntikertaa.

Ulkoilupalveluiden palvelutaso pystyttiin pitämään edellisvuoden tasolla. Helteinen kesä toi uimarannoille runsaasti asiakkaita. Marjaniemen uimarannalla mitattiin veden lämpötilaksi jopa 27 astetta. Valitettavasti Suomenlahden runsas sinileväkukinta heikensi kesän uimamahdollisuuksia.

Liikuntapalvelujen toteuttamassa arvioinnissa selvitettiin seurojen saaman tuen jakautumista sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta. Tulos oli, että avustukset jakautuvat varsin tasaisesti.

Kohtaamisia nuorten kanssa

Helsingin tavoite on, että jokaisella nuorella ja lapsella on harrastus, nuoret luottavat kaupunkiin asuinpaikkana ja voivat vaikuttaa sen toimintaan.

Kaupunki on aloittanut yhteistyökumppaneittensa kanssa laajan hankkeen ratkaisujen löytämiseksi nuorten syrjäytymiseen.

Liikuntaan aktivointi otettiin entistä vahvemmin yhdeksi toiminnan painopisteeksi.

Etsivä nuorisotyö siirrettiin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta osaksi kaupungin nuorisopalveluita. Muutos koettiin onnistuneeksi.

Kohtaamisia nuorten kanssa oli vuoden aikana runsaasti. Yhdessä tekeminen ja kokeminen toteutuivat muun muassa avoimissa nuorten illoissa, pienryhmissä, kansainvälisessä toiminnassa, kesäleireillä ja pelitoiminnassa. Laajasalossa avattiin nuorten ympäristötila ja Mustikkamaan hyötykasvipuutarha tuli osaksi Herttoniemen nuorisotyöyksikköä.

Nuorten vaikuttamisjärjestelmä Ruuti jatkoi aktiivisena. Vuoden aikana edistettiin sataa aloitetta, joihin kuuluivat esimerkiksi kiusaamisen vastainen kampanja ja toinen kampanja nuorten seksuaalisuudesta. Nuorisoneuvostoon valittiin kouluissa, oppilaitoksissa ja nuorisotaloilla järjestetyissä vaaleissa 30 jäsentä vuodelle 2019.

Kaupunki auttoi nuoria pääsemään kesätöihin. Noin joka kolmas Helsingin yhdeksäsluokkalainen sai kesätyöpaikan Kesäsetelin avulla.

Vuoden aikana toimialalla valmisteltiin kaupunginkirjaston muutos toimialan neljänneksi palvelukokonaisuudeksi jo olemassaolevien kulttuurin, liikunnan ja nuorisopalvelukokonaisuuksien rinnalle. Toimialan organisaatiota koskeva muutos tuli voimaan 1.1.2019 alkaen. Sen jälkeen toimiala muodostuu viidestä palvelukokonaisuudesta: kirjasto, kulttuuri, liikunta, nuorisotyö ja hallinto.

Apulaispormestari Sanna Vesikansa, Vihr.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan puheenjohtaja

Toimialajohtaja Juha Jolkkonen

- Perhe- ja sosiaalipalvelut
- Terveys- ja päihdepalvelut
- Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut

Avainlukuja

Toimintatulot ..... 217 milj. euroa
Toimintamenot ..... 2 063 milj. euroa (47 %)
Toimintamenot/asukas ..... 3 183 euroa

Henkilöstömäärä 14 729
Koko henkilöstöstä ..... 39 %

Sosiaali- ja terveystoimiala

Sosiaali- ja terveystoimi järjestää sosiaali- ja terveyspalveluja helsinkiläisille. Toimiala luo edellytyksiä terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiselle ja parantamiselle ja ehkäisee sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia ja niiden haittavaikutuksia.

Sosiaali- ja terveystoimi on jatkanut määrätietoisesti helsinkiläisten sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamista toimintamalleinaan perhekeskukset, hyvinvointi- ja terveyskeskukset ja monipuoliset palvelukeskukset.

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveystoimen uudistushanke tuotti työtä myös Helsingin kaupungille. Helsinki arvosteli hallituksen sote- ja maakuntamallia, ja lopulta hanke kariutui eduskunnassa. Jatkosta päättäminen siirtyi uudelle hallitukselle.

Kalasadaman keskus aloitti

Yksi merkkipaalu oli Kalasadaman terveys- ja hyvinvointikeskuksen avaaminen helmikuussa. Saman katon alle koottiin muun muassa Herttoniemen, Kallion ja Vallilan terveysasemien ja hammashoidon palvelut sekä kuntoutusta, psykiatria- ja päihdepalveluja, nuorten ja aikuisten sosiaalipalveluja sekä vammaisten ja maahanmuuttajien palveluja.

Kalasadaman keskukselta tehtiin auditointi. Parannusta kaivattiin asiakkaiden opastamiseen paikan päällä ja työskentelytiloihin, ja arvioinnin perusteella tehtiin korjauksia. Kalasatamaan perustettiin verkkopanelistien ryhmä ja siellä aloitettiin kuukausittaiset osallisuusillat, joihin ovat tervetulleita kaikki keskuksen kehittämistä kiinnostuneet.

Ikääntyneiden palvelujen neuvonta, ohjaus ja palvelutarpeen arviointi keskitettiin Seniori-infoon.

Vuosaaren perhekeskus ja terveys- ja hyvinvointikeskus otettiin käyttöön kesäkuussa. Kalasadaman ja Vuosaaren keskusten aukioloajat ovat klo 7–20, joten asiakkaat voivat tulla jo varhain aamulla tai illalla työpäivän jälkeen.

Helsingin keskustan terveys- ja hyvinvointikeskuksen suunnittelu eteni. Tarkoitus on keskittää hajallaan olevia sosiaali- ja terveyspalveluja Kamppiin rakennettavaan uudisrakennukseen hyvien liikenneyhteyksien äärelle.

Vuoden aikana aloitettiin Kallion perhekeskuksen muutostyöt ja toiminnan suunnittelu. Keskus aloittaa vuonna 2019.

Seniori-info iäkkäille

Helsingin ikääntyneiden palvelujen neuvonta, ohjaus ja palvelutarpeen arviointi keskitettiin helmikuussa Seniori-infoon. Vastaava ruotsinkielinen palvelu aloitti jo vuoden 2017 puolella. Seniori-infolla on neuvontapuhelin, chatti ja havainnolliset verkkosivut.

Monipuolisissa palvelukeskuksissa ikääntyneille on tarjolla myös sosiaaliohjaajan henkilökohtaista neuvontaa sosiaalietuuksista

ja arjen ongelmista selviytymiseen. Palvelukeskuksissa kokoontuu harraste- ja vertaistukiryhmiä ja niissä on kahviloita ja ravintoloita.

Kotihoidon asiakkaille tehdyssä tyytyväisyyskyselyssä arvosana nousi ja oli 8,2 asteikolla 1–10. Yhdeksän kymmenestä vastaajasta kertoi saavansa hyvää hoitoa. Erittäin tärkeänä asiakkaat pitivät sitä, että heidän luonaan käy tuttu hoitaja.

Asiointia ja hoitoa myös etänä

Sähköisten palvelujen kehittäminen on yksi sosiaali- ja terveystoimen painopisteistä. Sähköinen asiointi kasvoi vuoden aikana 29 prosenttia. Kaikista Helsingin terveydenhuollon käynneistä sähköisen asiointin osuus nousi kahdeksaan prosenttiin. Koko maan terveydenhuollon sähköisestä asiointinista Helsingin osuus on yli puolet.

Terveysasemilla otettiin käyttöön Omaolo-palvelu, jossa asiakas pystyy itsenäisesti tekemään hengitystietulehduksen, virtsatietulehduksen ja alaselän kipujen sähköisen oirearvon. Sen perusteella asiakas saa joko omahoito-ohjeita tai kehotuksen ottaa yhteyttä terveydenhuollon ammattilaiseen.

Myös sähköisen kotihoidon käyntimäärät kasvoivat. Etänä tehtyjä hoitokäyntejä oli yli 20 000 kuukaudessa. Etäkuntoutus laajeni kaupunkitasoiseksi.

Lapsiperheiden ongelmatilanteita varten otettiin käyttöön Tarvitsen apua -nappi. Se on ympäri vuorokauden toimiva sähköinen yhteydenottokanava, jossa sosiaalialan ammattilaiset selvittävät, mistä palvelusta asiakas saa apua.

Etälääkärin vastaanotto eteni kokeiluvaiheeseen. Siinä testattavilla laitteilla tehdään mittauksia, joiden tulokset siirtyvät lääkärin tietokoneelle, ja lääkäri keskustelee potilaan ja hoitajan kanssa videoyhteyden kautta.

Lapsiperheiden ongelmatilanteita varten otettiin käyttöön Tarvitsen apua -nappi.

Moitteita jonoista, kiitosta asiantuntemuksesta

Paperittomille henkilöille tarjottavia sosiaali- ja terveyspalveluja laajennettiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti. Paperittomille annetaan lakisääteisen kiireellisen hoidon lisäksi välttämätön terveydenhoito samoin perustein kuin kaikille helsinkiläisille. Alle 18-vuotiaat ja raskaana olevat paperittomat henkilöt ovat saaneet laajat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut vuodesta 2014 lähtien.

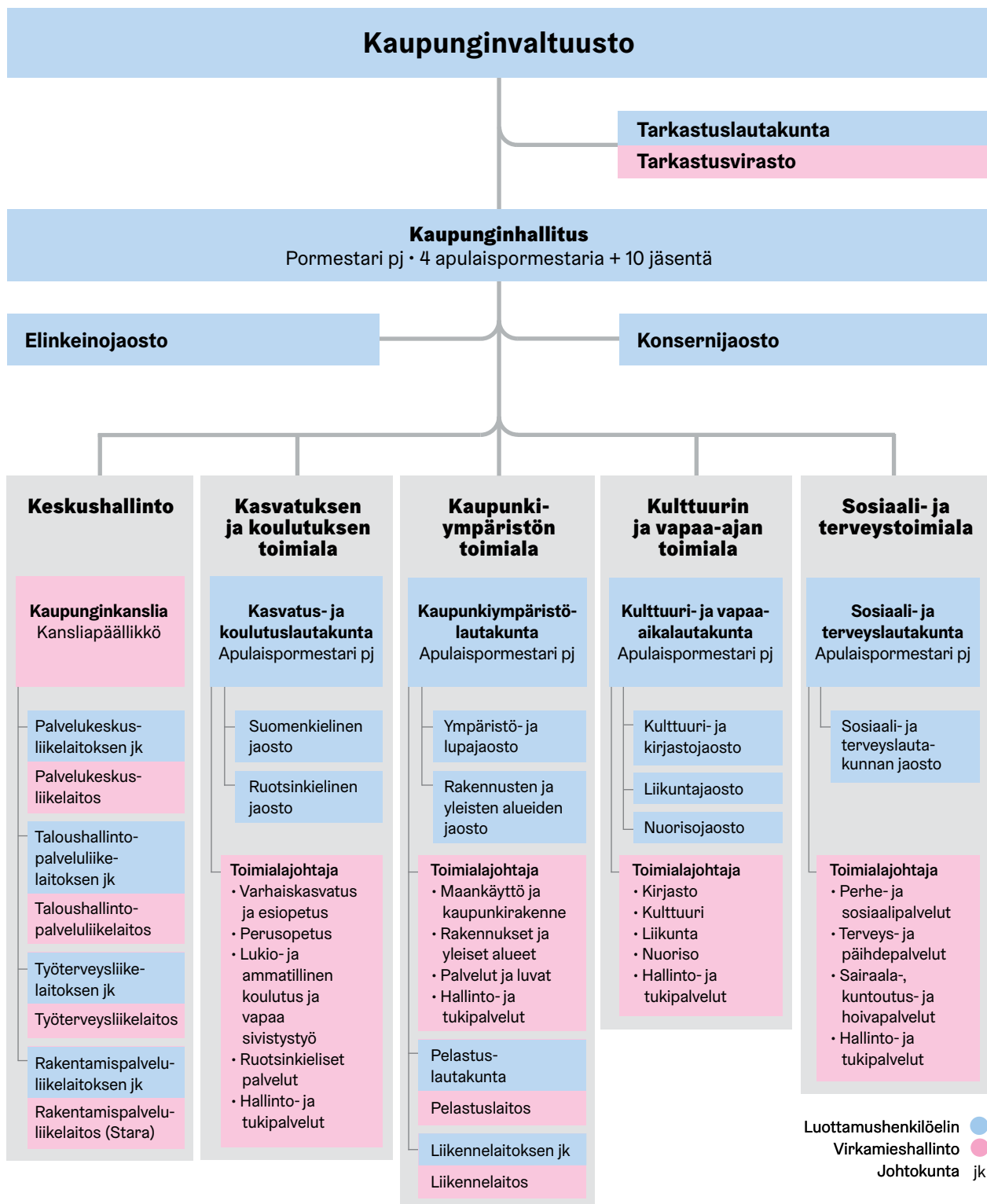
Sosiaali- ja terveystoimi sai kaupungin sähköisen palautejärjestelmän kautta 5 900 palautetta. Niihin kaikkiin vastattiin. Eniten moitteita tuli hoitoon pääsyn ongelmista ja jonottamisesta ja kiitoksia asiantuntevuudesta ja ystävällisyydestä.

Keskimääräinen odotusaika lääkärille kiireettömässä tapauksissa oli 16 päivää. Tavoite on pääsy vastaanotolle kymmenessä päivässä. Kiireellisissä tilanteissa vastaanotolle pääsee samana päivänä.

Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstömäärä oli vuoden lopussa noin 14 700. Heistä kymmenen prosenttia on maahanmuuttajataustaisia, muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia. Vuoden aikana hakimäärät avoimiin tehtäviin laskivat. Pulaa oli sosiaalityöntekijöistä, lääkäreistä ja kotihoidon henkilöstöstä. Tutkimuksen mukaan henkilöstö kokee työhyvinvoinnin keskimäärin parantuneen, mutta kuormitus ja stressi ovat lisääntyneet.

Helsingin kaupungin hallinnollinen organisaatio 1.1.2019

Helsingin kaupungin organisaatio

Vaaleilla valittava kaupunginvaltuusto on Helsingin ylintä päätösvaltaa käyttävä toimielin. Valtuusto valitsee pormestarit ja apulaispormestarit vaalikaudeksi kerrallaan valtuutetuista tai varavaltuutetuista. Kaupunginvaltuuston nykyinen kausi alkoi 1.6.2017.

Pormestari toimii kaupunginhallituksen puheenjohtajana. Apulaispormestarit toimivat toimialalautakuntien puheenjohtajina sekä kaupunginhallituksen jäseninä. Pormestari ja apulaispormestarit ovat päätoimisia luottamushenkilöitä.

Johtavina viranhaltijoina kansliapäällikkö ja toimialajohtajat

Viranhaltijoina keskushallintoa johtaa kansliapäällikkö ja kutakin toimialaa toimialajohtaja. Kansliapäällikkö on toimialajohtajien esimies.

Kansliapäällikkö

Sami Sarvilinna

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

Liisa Pohjolainen

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Mikko Aho

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja

Tommi Laitio

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

Juha Jolkkonen

Kaupungin päätöksenteko

Kaupunginvaltuusto on Helsingin ylin päätävä elin ja se valitaan kuntavaaleilla joka neljäs vuosi. Kaupunginvaltuuston vastuulla ovat kaupungin toiminta ja talous. Nykyinen valtuusto aloitti työnsä 1.6.2017.

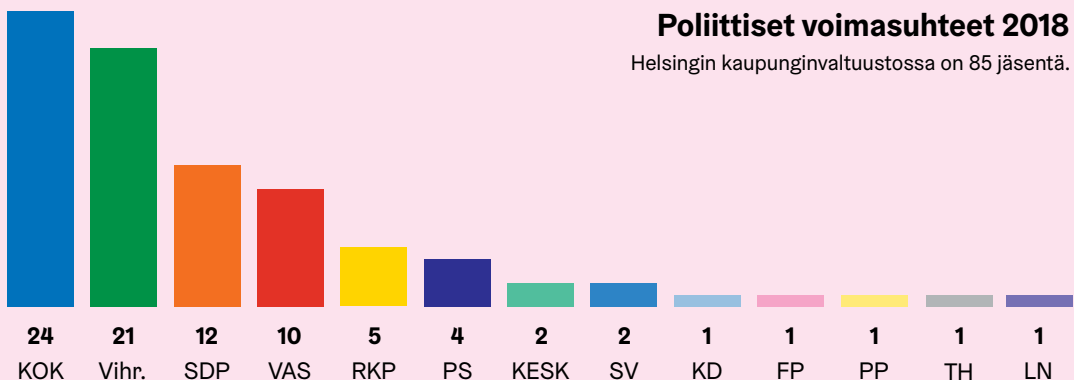
Valtuustossa on kolmetoista valtuustoryhmää ja 85 valtuutettua.

Kokoukset järjestetään joka toisena keskiviikkona ja ne lähetetään suorina lähetyksinä Helsinki-kanavalla verkossa. Helsinki-

kanavan osoite on www.helsinkikanava.fi ja sieltä kokoukset ovat katsottavissa myös myöhemmin tallenteina.

Valtuuston kokouksia voi seurata kaupunginvaltuuston istuntosalin yleisölehterillä, osoite: Sofiankatu 3.

Päätösasiakirjat ja kokousten päätösti-dotteet ovat luettavissa kaupungin verkkosivuilla osoitteessa www.hel.fi > Kaupunki ja hallinto > Päätöksenteko.

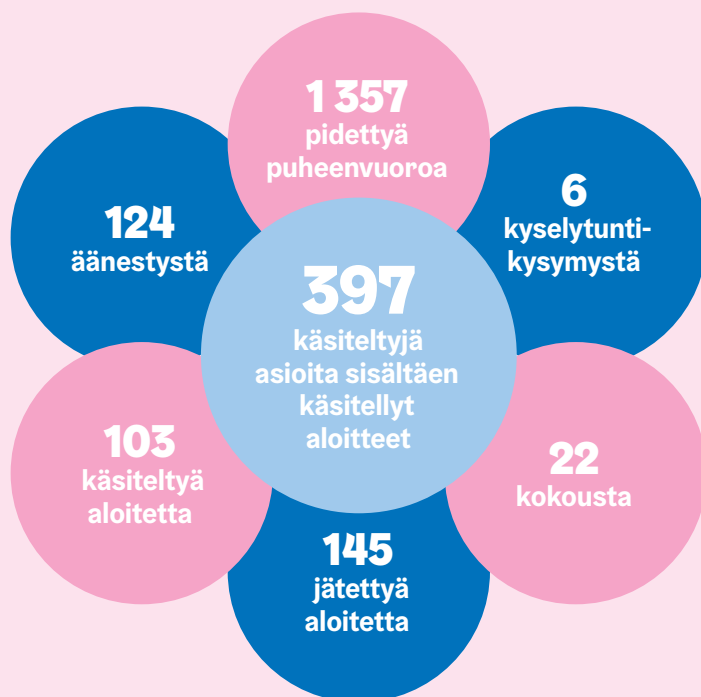

(KOK) Kokoomus • (Vihr.) Vihreät • (SDP) Sosiaalidemokraattinen puolue • (VAS) Vasemmistoliitto • (RKP) Ruotsalainen kansanpuolue • (PS) Perussuomalaiset • (KESK) Keskusta • (SV) Sininen tulevaisuus • (KD) Kristillisdemokraatit • (FP) Feministinen puolue • (PP) Piraattipuolue • (TH) Terve Helsinki • (LN) Liike Nyt Helsinki

Kaupunginvaltuuston ensimmäinen varapuheenjohtaja Harry Bogomoloff (Kok.), puheenjohtaja Tuuli Kousa (Vihr.) ja toinen varapuheenjohtaja Pentti Arajärvi (SDP). 16.1.2019 valtuuston puheenjohtajaksi valittiin Otso Kivekäs varapuheenjohtajien pysyessä ennallaan.

Miehiä
44 (52 %)

Naisia
41 (48 %)

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Tuuli Kousa (Vihr.)
16.1.2019 asti (16.1.2019 alkaen
Otso Kivekäs)

I varapuheenjohtaja

Harry Bogomoloff (Kok.)

II varapuheenjohtaja

Pentti Arajärvi (SDP)

Kokoomuksen valtuustoryhmä (24)

Ted Apter
Sirpa Asko-Seljavaara
Harry Bogomoloff
Juha Hakola
Joel Harkimo (siirtyi 2019
Liike Nyt Helsinki -ryhmään)
Atte Kaleva
Arja Karhuvaara
Kauko Koskinen
Terhi Koulumies
Heimo Laaksonen
Otto Meri
Seija Muurinen
Dani Niskanen
Mia Nygård
Jenni Pajunen
Pia Pakarinen, apulais-
pormestari
Matti Parpala
Jaana Pelkonen
Risto Rautava
Wille Rydman
Daniel Sazonov *
Ulla Marja Urho
Jan Vapaavuori, pormestari
Juhana Vartiainen

Vihreä valtuustoryhmä (21)

Alviina Alametsä
Jussi Chydenius
Fatim Diarra
Jasmin Hamid
Atte Harjanne
Kaisa Hernberg
Mari Holopainen

Kati Juva
Emma Kari
Otso Kivekäs *
Tuuli Kousa
Elina Moisio
Maria Ohisalo
Satu Silvo
Anni Sinnemäki, apulais-
pormestari
Osmo Soininvaara
Leo Stranius
Johanna Sydänmaa
Reetta Vanhanen
Sanna Vesikansa, apulais-
pormestari
Ozan Yanar

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä (12)

Pentti Arajärvi
Tuula Haatainen
Eero Heinäluoma
Eveliina Heinäluoma *
Ville Jalovaara
Jukka Järvinen
Abdirahim (Husu) Mohamed
Nasima Razmyar, apulais-
pormestari
Ilkka Taipale
Pilvi Torsti
Sinikka Vepsä
Thomas Wallgren

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä (10)

Paavo Arhinmäki
Veronika Honkasalo
Mai Kivelä
Dan Koivulaakso
Vesa Korkkula
Petra Malin
Silvia Modig
Sami (Frank) Mutttilainen
Suldaan Said Ahmed
Anna Vuorjoki *

Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmä (5)

Eva Biaudet
Jörn Donner
Björn Månsson *
Marcus Rantala
Silja Borgarsdóttir Sandelin

Perussuomalaisten valtuustoryhmä (4)

Jussi Halla-aho
Pia Kopra
Mika Raatikainen *
Mari Rantanen

Keskustan valtuustoryhmä (2)

Laura Kolbe
Terhi Peltokorpi *

Sininen valtuustoryhmä (2)

Sampo Terho *
Jussi Niinistö

Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä (1)

Mika Ebeling *

Feministinen puolue (1)

Katju Aro *

Piraattipuolue (1)

Petrus Pennanen *

Terve Helsinki (1)

Paavo Väyrynen * (siirtyi
Kristillisdemokraattien
valtuustoryhmästä)

Liike Nyt Helsinki (1)

Mirita Saxberg * (siirtyi
Kokoomuksen valtuusto-
ryhmästä)

* valtuustoryhmän puheenjohtaja

Kaupunginvaltuutettujen ryhmittäminen puolueittain. Suluissa valtuutettujen määrä valtuustoryhmässä.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus

Pormestari Jan Vapaavuori, puheenjohtaja

Otso Kivekäs, 1. varapuheenjohtaja * · Paavo Arhinmäki, 2. varapuheenjohtaja

Varsinaiset jäsenet

Jan Vapaavuori
Pormestari

Kok.

Anni Sinnemäki
Kaupunkiympäristön apulaispormestari

Vihr.

Pia Pakarinen
Kasvatuksen ja koulutuksen apulaispormestari

Kok.

Nasima Razmyar
Kulttuurin ja vapaa-ajan apulaispormestari

SDP

Sanna Vesikansa
Sosiaali- ja terveystoimialan apulaispormestari

Vihr.

Daniel Sazonov

Kok.

Wille Rydman

Kok.

Terhi Koulumies

Kok.

Otso Kivekäs *

Vihr.

Maria Ohisalo

Vihr.

Tomi Sevander

SDP

Paavo Arhinmäki

Vas.

Veronika Honkasalo

Vas.

Mika Raatikainen

PS

Marcus Rantala

RKP

Henkilökohtaiset varajäsenet

Ulla-Marja Urho

Hannu Oskala

Juha Hakola

Kaarin Taipale

Jasmin Hamid

Jenni Pajunen

Arja Karhuvaara

Otto Meri

Reetta Vanhanen

Ozan Yanar

Thomas Wallgren

Anna Vuorjoki

Suldaan Said Ahmed

Mari Rantanen

Silja Borgarsdóttir Sandelin

*1/2019 saakka, jonka jälkeen 1. varapuheenjohtajana Anni Sinnemäki ja kaupunginhallituksen jäsenenä Kaisa Hernberg

Kaupunginhallituksen esittelijä: kansliapäällikkö Sami Sarvilinna

Konsernijaosto

Kaupunginhallituksen konsernijaosto valvoo säätiöiden ja tytäryhteisöjen toimintaa.

Puheenjohtaja Jan Vapaavuori · Varapuheenjohtaja Jasmin Hamid

Varsinaiset jäsenet

Jan Vapaavuori

Kok.

Ulla-Marja Urho

Kok.

Juha Hakola

Kok.

Jasmin Hamid

Vihr.

Henkilökohtaiset varajäsenet

Pia Pakarinen

Wille Rydman

Terhi Koulumies

Otso Kivekäs *

Kaupunginhallituksen toinen varapuheenjohtaja Paavo Arhinmäki, puheenjohtaja Jan Vapaavuori ja ensimmäinen varapuheenjohtaja Otso Kivekäs. Tammikuusta 2019 alkaen ensimmäisenä varapuheenjohtajana on toiminut Anni Sinnemäki.

Hannu Oskala
Nasima Razmyar
Tomi Sevander
Veronika Honkasalo
Mika Raatikainen

Vihr.
SDP
SDP
Vas.
PS

Anni Sinnemäki
Kaarin Taipale
Thomas Wallgren
Paavo Arhinmäki
Mari Rantanen

* 1/2019 alkaen Ozan Yanar

Esittelijä: kansliapäällikkö Sami Sarvilinna

Elinkeinojaosto

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto ohjaa kaupungin elinkeino-, kilpailukyky-, maahanmuutto- ja työllisyyspolitiikkaa.

Puheenjohtaja Jan Vapaavuori • Varapuheenjohtaja Anni Sinnemäki

Varsinaiset jäsenet

Jan Vapaavuori
Jenni Pajunen
Otto Meri
Anni Sinnemäki
Reetta Vanhanen
Ozan Yanar
Kaarin Taipale
Suldaan Said Ahmed
Silja Borgarsdottir Sandelin

Kok.
Kok.
Kok.
Vihr.
Vihr.
Vihr.
SDP
Vas.
RKP

Henkilökohtaiset varajäsenet

Pia Pakarinen
Wille Rydman
Arja Karhuvaara
Otso Kivekäs *
Sanna Vesikansa
Maria Ohisalo
Tomi Sevander
Anna Vuorjoki
Marcus Rantala

*1/2019 alkaen Hannu Oskala.

Esittelijä: elinkeinojohtaja Marja-Leena Rinkineva

Lautakunnat ja johtokunnat

Kullakin neljällä toimialalla on 13-jäseninen lautakunta ja 1–3 jaostoa. Keskushallinnon ja toimialojen alla toimii lisäksi liikelaitosten johtokuntia ja pelastuslautakunta.

Koulutus ja kasvatus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

- Suomenkielinen jaosto
- Ruotsinkielinen jaosto

Kaupunkiympäristö

Kaupunkiympäristölautakunta

- Ympäristö- ja lupajaosto
- Rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

Pelastuslautakunta

Liikenneliikelaitoksen (HKL) johtokunta

Kulttuuri ja vapaa-aika

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

- Kulttuuri- ja kirjastojaosto
- Liikuntajaosto
- Nuorisajaosto

Sosiaali- ja terveys

Sosiaali- ja terveyslautakunta

- Sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto

Liikelaitosten johtokunnat

- Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta
- Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunta
- Työterveysliikelaitoksen johtokunta
- Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta

Muut

- Tarkastuslautakunta
- Keskusvaalilautakunta (kokoontuu vaalien yhteydessä)

Tietoa Helsingistä

Helsinki	
Perustettu vuonna 1550	
Pääkaupunki vuodesta 1812	

Alue ja ympäristö	
Kokonaispinta-ala, km ²	719
Maapinta-ala, km ²	217
Väestötiheys, henkilöitä/maa-km ²	2986
Rantaviiva, km	123
Saaria	327

Keskilämpötilat (2018)	
Koko vuosi	7,2°C
Lämpimin kuukausi, elokuu	21,1°C
Kylmin kuukausi, helmikuu	-7,0°C

Väestö	
Väkiluku 2018/2019	648 042
Ikäjakauma %	
• 0–6	7,1
• 7–15	8,1
• 16–64	67,8
• 65–74	9,8
• 75+	7,2
Elinajanodote 2017	81,6
• miehet	78,4
• naiset	84,1
Suomen kansalaisia, %	90,3
Ulkomaiden kansalaisia, %	9,7
Suomenkielisiä, %	78,7
Ruotsinkielisiä, %	5,6
Muunkielisiä, %	15,7

Asuminen	
Asuinhuoneistoja yhteensä	361 866
Omistusasuntoja, %	41,6
Asumisväljyys, m ² /henkilö	34,0
Kaupungin omistamia vuokra-asuntoja 2018	47 306

Työmarkkinat	
Työpaikkoja 2018	434 400
• alkutuotanto, %	0,1
• jalostus, %	10,1
• palvelut yhteensä, %	88,4
Markkinapalvelut, %	61,0
Julkinen hallinto, hyvinvointipalvelut, %	27,4
Muu tai tuntematon, %	1,4
Yrityksiä yhteensä 2016	45 934
Työvoima (15–74-vuotiaat) 2018	
• työllisiä	336 900
• työttömiä	29 100
Työvoimaosuus, %	71,8
Työttömyysaste, %	7,9

Liikenne (2017)	
Rekisteröityjä autoja 1000 asukasta kohti	483
Kaupungin sisäisen joukkoliikenteen matkoja yht.	252 milj.
Matkapuhelimia 100 asukasta kohti (koko maassa)	172
Internet-käyttäjät (16–89 v) osuus väestöstä, %	95

Energia- ja vesihuolto	
Sähkön myynti	6 292 GWh
Kaukolämmön myynti	6 628 GWh
Veden myynti (pääkaupunkiseutu)	72,8 milj.m ³
Vedenkulutus asukasta kohti päivässä (pääkaupunkiseutu)	214 l
Puhdistetun jäteveden määrä	106 milj.m ³

Sosiaali- ja terveystoimi	
Kaupungin terveysasemia	23
Kaupungin sairaaloita ¹	5
Perusterveydenhuolto	
Perusterveydenhuoltokäyntejä yhteensä, milj.	6,2
• terveysasemakäyntejä, milj.	5,5
• hammashuoltokäyntejä, milj.	0,5
• yhteensä asukasta kohti	9,6
Laitoshoidossa keskimäärin päivittäin potilaita	722
• omissa sairaaloissa	638
• ostopalvelusairaloissa	84
• yhteensä 1000 asukasta kohti	1,1
Erikoissairaanhoito	
Poliklinikakäyntejä yhteensä, milj.	1,1
• omissa yksiköissä ²	0,4
• ostopalvelupoliklinikoilla	0,9
• yhteensä asukasta kohti	2,0
Laitoshoidossa keskimäärin päivittäin potilaita	968
• omissa yksiköissä	371
• ostopalvelusairaloissa	615
• yhteensä 1000 asukasta kohti	1,5
Vanhusten käytössä olevat palvelutalopaikat	2 791
• sataa yli 75-vuotiaasta kohti	6,0
Laitoshoitopaikkoja ³	1324
• sataa yli 75-vuotiaasta kohti	2,8

¹ Laakso, Malmi, Suursuo, Haartman, Aurora.

² Sisältää psykiatrisen päiväsaalan. Luvut sisältävät oman toiminnan ja ostopalvelujen käynnit sekä käyntiä korvaavat hoitopuhelut ja muut hoitoasiointit.

³ Sisältää laitospalvelut ja pitkäaikaishoidon.

⁴ Sisältää kunnalliset päiväkodit, perhepäivähoidon ja ostopalvelupäiväkodit.

Kasvatus ja koulutus	
Lapsia varhaiskasvatuksessa ⁴ sataa 1–6 -vuotiaasta kohti	67,5
Koulutusrakenne	
15-vuotta täyttäneistä, %	
• korkeintaan perusasteen tutkinto	26
• keskiasteen tutkinto	33
• korkea-asteen tutkinto	41
Oppilaitokset Helsingissä	
• Yliopistoja	3
• Ammattikorkeakouluja	6
• Ammatillisia oppilaitoksia	20
• Peruskouluja ja lukioita	145

Kulttuuri ja vapaa-aika	
Kaupunginkirjasto	
• lainoja, milj. kpl	9,0
• lainoja asukasta kohti	13,9
Museoita	57
Ulkoiluteitä ja kuntoratoja, km	216
Uimahalleja	13
Sisäliikuntatiloja	818

Matkailu	
Matkustajaliikenne (milj. matkustajaa)	
• Helsinki-Vantaa lentoaseman kautta	20,8
• Helsingin sataman kautta	13
• Helsingin rautatieaseman kautta lähiliikenne	65
• kaukoliikenne	7
Hotelleihin saapuneita matkustajia (milj.)	2,4
• yöpymisiä yhteensä	4,2
• siitä ulkomaalaiset	2,3
Hotelleja (2017)	69
• huoneita	9 649
• vuodepaikkoja	20 535
Kansainvälisiä kongresseja ja tapahtumia	329
• osallistujia	46 844

Tilinpäätös 2018: Kaupungin talous on vahvalla pohjalla

Vuosi 2018 oli Helsingin taloudessa myönteinen. Toimintakate toteutui 81 miljoonaa euroa talousarviota parempana. Kaupungin ulkoisten toimintamenojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,8 prosenttia. Kasvu oli maltillinen verrattuna menokasvuun muissa suurissa kaupungeissa tai koko kuntakentällä. Helsingin investointitaso oli vuosien 2017 ja 2016 tapaan korkea.

Helsingissä asui vuoden 2018 lopussa 648 042 asukasta. Väkiluku kasvoi vajaalla 5 000 hengellä. Kasvu oli suhteellisesti pienempi kuin sitä edeltävänä vuonna, mutta edelleen varsin huomattava.

Asuntorakentamisen ennätysvuosi

Vuodenvaihteessa 2018 rakenteilla oli 10 032 asuntoa, mikä on merkittävästi suurempi määrä kuin aiempina vuosina. Asuntorakentamisen 6 000 asunnon tavoite ylitettiin. Voimakkaan kaupungistumisen ja hyvän tontti-, kaava- ja rakentamiskelpoisuustilanteen seurauksena aloitettiin yhteensä 7 943 asunnon rakentaminen. Asuntoja valmistui 4 843 ja rakennuslupia myönnettiin yhteensä 7 109.

Kaupungin investoinnit olivat liikelaitokset mukaan laskettuina 625 miljoonaa euroa.

Kaupungin tilikauden tulos edelleen hyvä

Kaupungin tilikauden tulos oli 386,8 miljoonaa euroa ollen 199 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Vuoden 2017 tulos oli 483,1 miljoonaa euroa ja vuoden 2016 tulos 470,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 tulos mahdollistui, kun toimintakate toteutui talousarviota parempana (81 miljoonaa euroa) ja verosikä valtionosuustulot kasvoivat talousarviossa ennakoitua enemmän (106 miljoonaa euroa). Myös korkomenot olivat talousarviota pienemmät (12 miljoonaa euroa).

Kaupunkistrategian käyttötalouden toimintamenoja mitoittavan taloustavoitteen mukaiset menot kasvoivat vuonna 2018 noin 2,0 prosenttia.

Vuosikate oli 752 miljoonaa euroa. Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate oli 206 miljoonaa euroa korkeampi kuin talousarviossa ennakoitiin, johtuen erityisesti ennakoitua paremmasta verotulokertymästä.

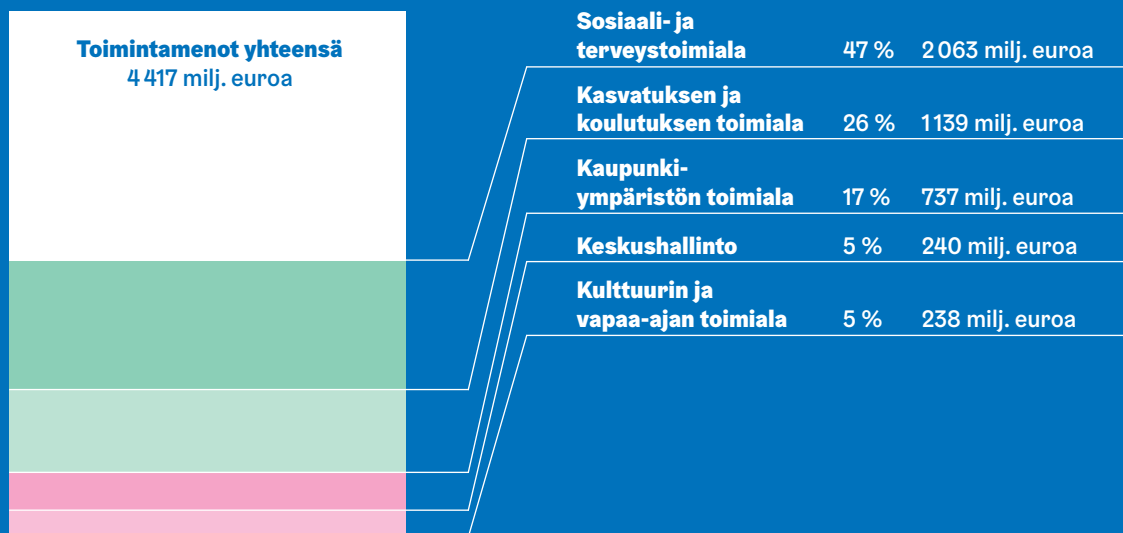
Toiminnan ja investointien rahavirta toteutui 150,7 miljoonaa euroa positiivisena. Tämä keskeinen kaupungin talouden tilanetta kuvaava tunnusluku toteutui heikompana kuin edellisenä vuonna (245 miljoonaa euroa 2017). Syynä edellistä vuotta matalampaan tasoon oli alempi vuosikatteen taso.

Toimintamenot ja -tulot

Toimintamenot

Luvut ilman liikelaitoksia ja rahastoja, sisäisiä eriä ei ole eliminoitu.

Kokonaistulot

Luvut sisältävät liikelaitokset ja rahastot, sisäiset erät on eliminoitu.

Verotuloissa hienoista kasvua

Verotuloja kertyi 3 416,6 miljoonaa euroa eli kokonaisverotulot toteutuivat 35,8 miljoonaa euroa edellisvuotta korkeampina. Verotuloa kertyi yhteisöverotuotot ja kiinteistövero mukaan luettuna 1,1 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Vuoden 2018 alusta Helsingin kunnallisveroprosenttia laskettiin puolella prosentilla. Helsingin verotulojen kehitys oli parempi kuin maassa keskimäärin, vaikka Helsinki alensi veroprosenttiaan. Helsingin ansiotuloveropohja on kasvanut viime vuosina paremmin kuin maassa keskimäärin.

Valtionosuustilitykset olivat 197,3 miljoonaa euroa ja ne laskivat hieman yli 23 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna kilpailukyky sopimukseen liittyvien leikkausten seurauksena sekä verotulopohjan eroihin liittyvän valtionosuuksien tasauksen kasvun kautta.

Asukasta kohden 1693 euroa lainaa

Lainaa kaupungilla oli 1693 euroa asukasta kohden, kun vuonna 2017 määrä oli 1871 euroa. Lainakanta oli vuoden lopussa 1100 miljoonaa euroa. Kaupungin maksuvalmius oli vuoden lopussa 91 päivää. Kaupungin maksuvalmiudessa on mukana myös kaupungin konsernitilillä olevat konserniyhteisöjen tilivarat. Kaupungin lainakanta (raha- ja vakuutuslaitoslainat) aleni 106 miljoonaa euroa.

**Vuodenvaihteessa
2018 rakenteilla oli
10 032 asuntoa, mikä
on merkittävästi
suurempi määrä kuin
aiempina vuosina.**

Helsingin kaupunkikonsernin vuoden 2018 vuosikate heikkeni vuodesta 2017 noin 35 miljoonalla eurolla ollen 1358 miljoonaa euroa. Helsingin kaupungin vuosikate aleni 86 miljoonaa euroa vuonna 2018 edelliseen vuoteen verrattuna. Näin ollen tytäryhteisöjen vaikutus kaupunkikonsernin vuosikatetta nostavasti oli yli 50 miljoonaa euroa edellistä vuotta parempi. Ennen kaikkea Helen Oy:n toiminta oli edellistä vuotta kannattavampaa. Tytäryhteisöjen yhteenlaskettu investointitaso oli 1093,5 miljoonaa euroa ja se oli 328,9 miljoonaa euroa edellisen vuoden tasoa (764,6 miljoonaa euroa) suurempi.

Investointimenot

Investointimenot ilman liikelaitoksia, miljoonaa euroa (2018)

Kiinteä omaisuus	70,9
Rakennukset	208,7
Kadut ja liikenneväylät	140,1
Puistot ja liikunta-alueet	23,2
Irtaimen omaisuuden perushankinta	54,5
Arvopaperit	13,4
Muu pääomatalous	5,2
Yhteensä	516,0

Henkilöstö

Kaupungin palveluksessa oli 37 656 työntekijää. Määrä oli 2,6 prosenttia pienempi kuin edellisenä vuonna. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kasvoi asiakas- ja opiskelijapaikkamäärien lisääntyessä sekä varhaiskasvatuksen maksuttomuuden laajentuessa. Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan henkilöstömäärä lisääntyi keskustakirjasto Oodin auetessa. Sosiaali- ja terveystoimialalla vakansseja lisättiin kotihoitoon. Myös pelastuslaitokselle rekrytoitiin lisää henkilökuntaa. Liikelaistosten henkilöstö väheni toimintoja tehostamalla.

Henkilöstöstä 76 prosenttia oli naisia, 24 prosenttia miehiä. Muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvia oli 7 prosenttia.

Vakituisista 43 prosenttia oli työskennellyt kaupungilla yli 10 vuotta. Suurin ikäryhmittymä oli 50–59-vuotiaat, vakinaisen henkilöstön keski-ikä on 46,4 vuotta.

Henkilöstön lähtövaihtuvuus oli 7 prosenttia. Palveluksesta erosi 1385 työntekijää ja keskimäärin 61-vuotiaana eläköityi 625 työntekijää.

Kaupungin työntekijöiden työhyvinvointia mitattiin Kunta10-seurantatutkimuksella. Henkilöstön poissaoloja oli 4,9 prosenttia.

Kaupungin kokonaispalkkasumma oli noin 1,4 miljardia euroa.

Kaupungin henkilöstön määrä toimialoittain vuoden lopussa

Toimialat	Vakinainen henkilöstö	Määräaikainen henkilöstö	Koko henkilöstö
Keskushallinto	3 720	434	4 154*
Kasvatus ja koulutus	10 508	2 875	13 383
Kaupunkiympäristö	3 270	256	3 526**
Kulttuuri ja vapaa-aika	1 596	268	1 864
Sosiaali- ja terveys	11 556	3 173	14 729
Yhteensä	30 650	7 006	37 656

* Keskushallinnon lukuihin sisältyvät kaupunginkanslian, Palvelukeskus Helsingin, rakentamis- palveluliikelaitoksen (Stara), taloushallintopalveluliikelaitoksen (Talpa), tarkastusviraston ja Työterveys Helsingin henkilöstö.

** Kaupunkiympäristön lukuihin sisältyvät pelastuslaitoksen ja liikennelaitoksen (HKL) henkilöstö.

Vuoden 2018 tilinpäätöksen tunnusluvut

	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot toimintakuluista, %	61,3	60,7	28,0	29,2
Vuosikate, miljoonaa euroa	1 358	1 393	752	838
Vuosikate, % poistoista	174,6	196,6	216,8	236,2
Vuosikate, euroa/asukas	2 090	2 160	1 157	1 300
Rahoituslaskelman tunnusluvut				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, miljoonaa euroa	90,7	-111,9	789,7	563,8
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, miljoonaa euroa, ilman vuoden 2014 liikelaitosten yhtiöittämisten kirjanpidollisia vaikutuksia	..	..	410,3	184,4
Investointien tulorahoitus, %*	79,5	103	122,6	137
Lainanhoitokate*	3,3	3,5	6,3	4,7
Kassan riittävyys, päivää*	69	76	91	99
Taseen tunnusluvut				
Omavaraisuusaste, %	62,6	61,7	80,6	79,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	87,4	89,2	45,8	47,7
Velat ja vastuut % käyttötuloista	96,9	97,8	51,9	54,2
Lainakanta 31.12., miljoonaa euroa	4 984	4 985	1 100	1 206
Lainat, euroa/asukas	7 670	7 732	1 693	1 871
Lainasaamiset 31.12., miljoonaa euroa	478	480	1 944	1 894
Konsernin lainasaamiset 31.12., euroa/asukas	736	745	..	..
Asukasmäärä 31.12.	649 800	644 700	649 800	644 700

Helsingin väkiluku on virallisen ja tarkastetun laskelman jälkeen 648 042 vuodenvaihteessa 2018/2019. Tilinpäätöstiedot perustuvat arvioituun väkilukuun (649 800).

Tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot/toimintakulut

= 100 x toimintatuotot / toimintakulut – valmistus omaan käyttöön.

Omavaraisuus-%

= 100 x (oma pääoma + poistoero + vapaaehtoiset varaukset) / (taseen loppusumma – saadut ennakot).

Vuosikate / poistot, %

= 100 x vuosikate / (poistot + arvonalentumiset).

Rahoitusvarallisuus, euroa / asukas

= (saamiset + rahoitusarvopaperit + rahat ja pankkisaamiset – vieras pääoma + saadut ennakot) / asukasmäärä, 31.12.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= (vieras pääoma – saadut ennakot) / (toimintatuotot + verotuotot + valtionosuudet).

Velat ja vastuut % käyttötuloista

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot + Vuokravastuut) / Käyttötulot

Lainakanta 31.12. (miljoonaa euroa)

= vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat).

Lainanhoitokate

= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset).

Investointien tulorahoitus, %

= 100 x vuosikate / investointien omahankintameno.

Lainasaamiset 31.12.

= sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset.

Helsingin kaupungin tuloslaskelma

miljoonaa euroa

	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
Toimintatuotot		
Myyntituotot	356,0	327,6
Maksutuotot	226,9	229,4
Tuet ja avustukset	45,1	48,8
Vuokratuotot	366,8	363,4
Muut toimintatuotot	160,3	210,5
	1 155,1	1 179,7
Valmistus omaan käyttöön	163,2	135,1
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 372,5	-1 353,6
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-333,8	-334,6
Muut henkilösivukulut	-55,5	-66,0
Palvelujen ostot	-1 772,7	-1 703,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-207,0	-192,2
Avustukset	-310,1	-311,6
Vuokrakulut	-222,6	-196,7
Muut toimintakulut	-18,6	-17,2
	-4 292,8	-4 175,2
Toimintakate	-2 974,6	-2 860,4
Verotulot ja valtionosuudet		
Verotulot	3 416,6	3 380,8
Valtionosuudet	197,3	220,4
	3 613,9	3 601,2
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	77,7	79,8
Muut rahoitustuotot	52,5	36,3
Korkokulut	-16,9	-18,1
Muut rahoituskulut	-0,7	-1,0
	112,7	97,0
Vuosikate	752,0	837,9
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-346,8	-354,8
	-346,8	-354,8
Satunnaiset erät		
Satunnaiset kulut	-18,4	0,0
	-18,4	0,0
Tilikauden tulos	386,8	483,1
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-1,3	3,8
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	1,0	-3,9
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	20,1	-1,6
	19,8	-1,7
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	406,6	481,4

Helsingin kaupungin rahoituslaskelma

miljoonaa euroa

	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	752,0	837,9
Satunnaiset erät	-18,4	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-107,2	-173,7
	626,4	664,2
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-625,3	-621,4
Rahoitusosuudet investointimenoihin	11,9	9,7
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	137,7	192,6
	-475,7	-419,1
Toiminnan ja investointien rahavirta	150,7	245,1
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-120,0	-12,3
Antolainasaamisten vähennys	70,3	69,5
	-49,7	57,2
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-105,8	-165,3
	-105,8	-165,3
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-64,5	10,3
Vaihto-omaisuuden muutos	4,5	-4,9
Saamisten muutos	-14,9	21,8
Korottomien velkojen muutos	4,5	32,6
	-70,3	59,8
Rahoituksen rahavirta	-225,9	-48,4
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1241,4	1316,6
Rahavarat 1.1.	1316,6	1119,9
	-75,1	196,7

Helsingin kaupungin tase

miljoonaa euroa

VASTAAVAA	31.12.2018	31.12.2017
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	24,1	12,6
Muut pitkävaikutteiset menot	75,3	74,5
Ennakkomaksut	5,6	4,0
	105,0	91,1
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 256,0	3 223,7
Rakennukset	1 706,2	1 689,3
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 525,0	1 430,1
Koneet ja kalusto	409,3	344,8
Muut aineelliset hyödykkeet	12,5	12,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	308,3	324,2
	7 217,3	7 024,5
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	3 239,8	3 223,7
Muut lainasaamiset	1 944,0	1 894,2
Muut saamiset	0,5	0,5
	5 184,3	5 118,5
Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiannot	113,4	124,5
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	5,1	4,4
Muut toimeksiantojen varat	544,7	456,4
	663,2	585,3
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	12,0	10,0
Keskeneräiset tuotteet	5,7	12,2
Muu vaihto-omaisuus	0,1	0,1
	17,8	22,4
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0,1	0,1
Muut saamiset	71,0	108,2
	71,1	108,3
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	96,2	87,7
Lainasaamiset	0,5	0,6
Muut saamiset	104,0	55,8
Siirtosaamiset	81,8	86,4
	282,6	230,5
Saamiset yhteensä	353,7	338,8
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	50,0	0,0
Joukkovelkakirjalainasaamiset	20,0	20,0
	70,0	20,0
Rahat ja pankkisaamiset	1 171,4	1 296,6
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 782,6	14 497,0

VASTATTAVAA	31.12.2018	31.12.2017
Oma pääoma		
Peruspääoma	2 972,4	2 972,4
Arvonkorotusrahasto	1 798,4	1 800,1
Muut omat rahastot	583,2	553,9
Muu oma pääoma	729,0	729,0
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä (-)	5 346,3	4 914,3
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	406,6	481,4
	11 836,0	11 451,1
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Poistoero	63,6	62,3
Vapaaehtoiset varaukset	4,7	5,7
	68,3	68,0
Pakolliset varaukset		
Eläkevaraukset	101,2	112,9
	101,2	112,9
Toimeksiantojen pääomat		
Valtion toimeksiannot	115,3	125,6
Lahjoitusrahastojen pääomat	5,1	4,4
Muut toimeksiantojen pääomat	461,0	438,0
	581,4	567,9
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 006,1	1 092,7
Lainat muilta luotonantajilta	7,4	7,4
Saadut ennakot	5,1	4,0
Ostovelat	1,2	1,2
Liittymismaksut ja muut velat	7,6	7,6
	1 027,4	1 112,9
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	86,5	105,8
Saadut ennakot	7,6	12,7
Ostovelat	202,3	186,3
Liittymismaksut ja muut velat	490,9	498,6
Siirtovelat	381,0	380,7
	1 168,3	1 184,1
Vieras pääoma yhteensä	2 195,7	2 297,0
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	14 782,6	14 497,0

Konsernin toiminta ja talous

Helsingin kaupunkikonsernin vuoden 2018 vuosikate heikkeni vuodesta 2017 noin 35 miljoonalla eurolla ollen 1358 miljoonaa euroa. Helsingin kaupungin vuosikate aleni 86 miljoonaa euroa vuonna 2018 edelliseen vuoteen verrattuna. Näin ollen tytäryhteisöjen vaikutus kaupunkikonsernin vuosikatetta nostavasti oli yli 50 miljoonaa euroa edellistä vuotta parempi. Ennen kaikkea Helen Oy:n toiminta oli edellistä vuotta kannattavampaa.

Kaupunkikonsernin ylijäämä oli 528 miljoonaa euroa ja se heikkeni edellisestä vuodesta 120 miljoonaa euroa. Helsingin kaupungin ylijäämä oli 75 miljoonaa euroa edellisen vuoden tasoa heikompi.

Helsingin kaupungin konsernitilinpäätökseen on yhdistelty 83 kaupunkikonserniin kuuluvaa tytäryhteisöä.

Kaupunkikonsernin vuoden 2018 toiminnan ja investointien rahavirta oli 35 miljoonaa euroa negatiivinen ja selvästi edellisen vuoden tasoa (171 miljoonaa euroa) heikompi.

Helsingin kaupungin vaikutus kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirtaan oli 150,7 miljoonaa euroa, mikä oli edellistä vuotta (245,1 miljoonaa euroa) heikompi. Tytäryhteisöjen yhteenlaskettu investointitaso oli 1093,5 miljoonaa euroa ja se oli 328,9 miljoonaa euroa edellisen vuoden tasoa (764,6 miljoonaa euroa) suurempi. Tytäryhteisöjen kasvanut yhteenlaskettu investointitaso heikensi, kaupungin vuosikatteen heikentymisen ohella kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirtaa.

Kaupunkikonsernin lainakanta oli 4 983,8 miljoonaa euroa (vuonna 2017 vastaava taso oli 4 984,7 miljoonaa euroa) eli 7 670 euroa asukasta kohden. Tästä Helsingin kaupungin lainakanta oli 1100 miljoonaa euroa eli 1 693 euroa asukasta kohden. Helsingin kaupungin lainakanta pieneni, mutta tytäryhteisöjen yhteenlaskettu lainakanta kasvoi vastaavan suuruisesti.

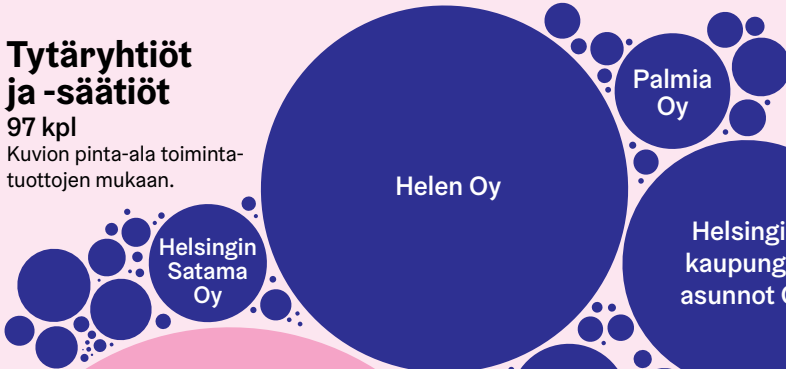
Helsingin kaupungin konsernitilinpäätökseen on yhdistelty 83 kaupunkikonserniin kuuluvaa tytäryhteisöä. Konsernitilinpäätökseen sisältyy yhdisteltyjen tytäryhteisöjen kautta myös 17 alikonserniyhteisöä. Tilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuusi kuntayhtymää, joissa kaupunki on jäsenenä sekä kaikki 12 säätiötä, joissa kaupungilla on määräysvalta. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaupungin yksi yhteisyhteisö ja 37 osakkuusyhteisöä.

Helsingin kaupunkikonserni

Tytäryhtiöt ja -säätiöt

97 kpl

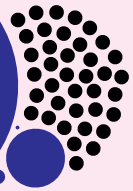
Kuvion pinta-ala toimintatuotteiden mukaan.

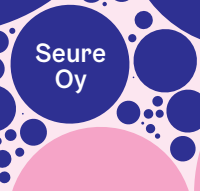
Osakkuusyhteisöt*

38 kpl

Pinta-ala ei vastaa volyyymiä.

Sosiaali- ja terveys-toimiala

Keskus-hallinto

Kaupunki-ympäristön toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

HKL-liikelaitos

Palvelukeskus-liikelaitos

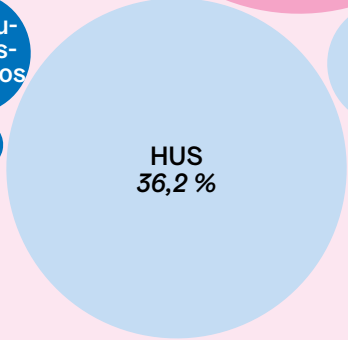

Rakentamis-palvelu-liikelaitos (Stara)

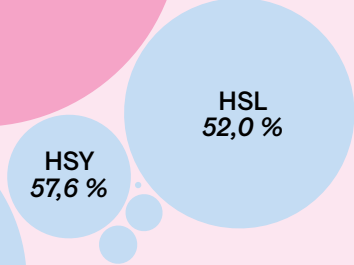
Liikelaitokset

5 kpl

Kuvion pinta-ala toimintamenojen mukaan.

HUS 36,2 %

HSL 52,0 %

HSY 57,6 %

Toimialat

4 kpl

(+ keskushallinto)

Kuvion pinta-ala toimintamenojen mukaan.

Kuntayhtymät

6 kpl

Kuvion pinta-ala Helsingin äänivaltaosuuden (ilmoitettu prosentteina) suhteessa kuntayhtymän toimintamenoista.

* Osakkuusyhteisöjä ovat mm. Vantaan Energia Oy, Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy, Startup Maria Oy, Pääkaupunkiseudun junakalusto Oy ja Apotti Oy.

Konsernituloslaskelma

miljoonaa euroa

	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
Toimintatuotot	3 551,6	3 368,0
Toimintakulut	-5 797,5	-5 549,3
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta / tappiosta (-)	14,5	23,3
Toimintakate	-2 231,3	-2 157,9
Verotulot	3 416,6	3 380,8
Valtionosuudet	197,9	220,4
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	20,6	17,6
Muut rahoitustuotot	8,0	10,0
Korkokulut	-61,5	-69,5
Muut rahoituskulut	7,8	-8,9
	-25,1	-50,6
Vuosikate	1 358,0	1 392,7
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-777,8	-708,4
Omistuksen eliminointierot	-2,6	-0,9
Arvonalentumiset	-0,1	0,0
	-780,5	-709,3
Satunnaiset erät	-18,4	2,5
Tilikauden tulos	559,1	685,8
Tilinpäätössiirrot	2,1	-15,7
Tilikauden verot	-15,1	-12,6
Laskennalliset verot	-19,0	-10,5
Vähemmistöosuudet	1,3	1,3
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (-)	528,4	648,3
Konsernituloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/toimintakulut, %	61,3	60,7
Vuosikate/poistot, %	174,6	196,6
Vuosikate, euroa/asukas	2 090	2 160
Asukasmäärä	649 800	644 700

Konsernirahoituslaskelma

miljoonaa euroa

	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 358,0	1 392,7
Satunnaiset erät	-18,4	2,5
Tilikauden verot	-15,1	-12,6
Tulorahoituksen korjauserät	-158,2	-188,9
	1 166,3	1 193,6
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 718,8	-1 386,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	11,5	33,4
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	506,4	330,2
	-1 200,8	-1 022,4
Toiminnan ja investointien rahavirta	-34,5	171,3
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-10,1	-10,7
Antolainasaamisten vähennys	11,5	9,0
	1,4	-1,7
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	366,4	417,8
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-305,6	-347,2
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-0,9	-26,2
	59,9	44,4
Oman pääoman muutokset	-16,4	24,2
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-58,3	-5,8
Vaihto-omaisuuden muutos	-2,9	-8,5
Saamisten muutos	-6,0	-23,3
Korottomien velkojen muutos	33,2	74,2
	-33,9	36,7
Rahoituksen rahavirta	11,0	103,5
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 508,9	1 532,4
Rahavarat 1.1.	1 532,4	1 257,7
	-23,5	274,7
Konsernirahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 e	90 701	-11 905
Investointien tulorahoitus, %	79,5	103,0
Lainanhoitokate	3,3	3,5
Kassan riittävyys (pv)	69	76

Konsernitase

miljoonaa euroa

VASTAAVAA	31.12.2018	31.12.2017
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	59,6	56,5
Muut pitkävaikutteiset menot	203,4	206,9
Ennakkomaksut	7,9	6,0
	270,9	269,5
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	3 328,9	3 295,1
Rakennukset	6 032,7	5 731,6
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 575,1	2 515,7
Koneet ja kalusto	1 378,4	1 347,1
Muut aineelliset hyödykkeet	23,4	20,1
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 277,7	1 200,0
	14 616,2	14 109,6
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	272,9	264,1
Muut osakkeet ja osuudet	484,1	459,3
Muut lainasaamiset	478,2	480,4
Muut saamiset	2,9	2,1
	1 238,0	1 205,9
Toimeksiantojen varat	542,5	456,8
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus	123,5	120,6
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	128,4	157,3
Lyhytaikaiset saamiset	458,7	423,8
	587,0	581,1
Rahoitusarvopaperit	105,9	57,3
Rahat ja pankkisaamiset	1 403,0	1 475,1
VASTAAVAA YHTEENSÄ	18 887,2	18 275,9

VASTATTAVAA	31.12.2018	31.12.2017
Oma pääoma		
Peruspääoma	2 972,4	2 972,4
Säätiöiden peruspääomat	7,0	5,8
Arvonkorotusrahasto	1 803,3	1 805,0
Muut omat rahastot	962,5	903,4
Muu oma pääoma	734,1	734,1
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	4 721,2	4 122,3
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	528,4	648,3
	11 728,9	11 191,2
Vähemmistöosuudet	90,4	85,0
Pakolliset varaukset		
Eläkevaraukset	102,1	113,8
Muut pakolliset varaukset	37,1	36,2
	139,2	150,0
Toimeksiantojen pääomat	599,6	572,3
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	4 654,4	4 716,5
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	112,9	97,3
	4 767,4	4 813,8
Lyhytaikainen		
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	329,4	268,3
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 232,2	1 195,3
	1 561,6	1 463,6
Vieras pääoma yhteensä	6 329,0	6 277,4
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	18 887,2	18 275,9

Helsingin kaupungin vuosikertomus 2018

Julkaisija

Helsingin kaupunki,
kaupunginkanslia

Valokuvat

Kansikuva: Tuomas Uusheimo
Sisäsivut: Helsingin kaupungin aineisto-
pankki ja Helsinki Material Bank
sivu 5: Jetro Stavén
sivu 6: Mika Huisman
sivu 9: Laura Oja
sivu 10: Seppo Laakso
sivu 12: Jussi Hellsten
sivu 14: Maija Astikainen
sivu 16: Konsta Linkola
sivu 18: Sakari Röyskö
sivu 20: Julia Kivelä
sivu 22: Pertti Nisonen
sivu 24: Jussi Hellsten
sivu 26: Pertti Nisonen
sivu 28: Virpi Velin
sivu 32: Pertti Nisonen
sivu 33: Pertti Nisonen
sivu 34: Jussi Hellsten
sivu 37: Pertti Nisonen
sivu 38: Jussi Hellsten
sivu 42: Eetu Ahanen

Toimitus

Helsingin kaupunginkanslia, viestintä

Taitto

Innocorp Oy

Paino

Grano Oy

Julkaisunumerot

Helsingin kaupungin keskushallinnon
julkaisu 2018:14

ISBN 978-952-331-549-5 (nidottu)

ISBN 978-952-331-550-1 (verkkojulkaisu)

ISSN-L 2242-4504

ISSN 2242-4504 (nidottu)

ISSN 2323-8135 (verkkojulkaisu)

Helsinki

Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia

Pohjoisesplanadi 11–13
PL 1
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihde 09 310 1641

www.hel.fi